

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การให้ความสำคัญและความเข้าใจในการพึ่งพาซึ่งกันและกันด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองระหว่างประเทศทำให้โปรแกรมความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆเพิ่มขึ้น ปัจจุบันหน่วยงานรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ จะมีความร่วมมือกันด้านการเมือง ธุรกิจเอกชนมีความร่วมมือกันด้านเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยจะมีบทบาทความรับผิดชอบในการส่งเสริมความร่วมมือในด้านการศึกษาทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีหลายด้านด้วยกัน เช่น การไปศึกษาในต่างประเทศ ความร่วมมือในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความร่วมมือด้านความเข้าใจในวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน (inter-cultural understanding) เป็นต้น เท่าที่เป็นอยู่ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นความร่วมมือตามความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาโดยความช่วยเหลือของประเทศพัฒนาแล้ว เพราะในประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศไม่มีมหาวิทยาลัย บางประเทศมีการพัฒนาการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยล่าช้า บางประเทศประสบวิกฤตการณ์การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหรือบางคนอาจรู้สึกว่าการศึกษาในต่างประเทศมีคุณภาพดีกว่าและมีความก้าวหน้าในอาชีพมากกว่า (Sanyal, 1989)

การไปศึกษาในต่างประเทศเป็นการเคลื่อนย้ายจากระบบการศึกษาของประเทศหนึ่งไปสู่ระบบการศึกษาของประเทศหนึ่ง ระบบการศึกษาและระบบมหาวิทยาลัยของแต่ละประเทศมีการพัฒนาไปในทิศทางที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละประเทศ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา การเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทำให้การรับรองปริญญา (degree recognition) ของบุคคลจากประเทศต่าง ๆ เป็นเรื่องสำคัญอันดับแรกของการย้ายถิ่นดังกล่าว ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 การเทียบเท่า (equivalence) คุณวุฒิการศึกษาเพื่อการรับรอง (recognition) คุณวุฒิจากประเทศอื่นมักจะใช้เวลานาน เช่น ใช้เวลาเป็นเดือน ๆ หรือเป็นปี ๆ มีกระบวนการที่ยุ้งยากซับซ้อน (Dalichow, 1992) ซึ่งบางครั้งก็มีการยอมรับคุณวุฒิการศึกษานั้น แต่บางครั้งก็ไม่ยอมรับคุณวุฒิการศึกษานั้น เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่ไม่ได้จัดระบบการรับรองคุณวุฒิการศึกษาผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศที่เหมาะสม มีความคล่องตัวและรวดเร็ว ทำให้การไม่ยอมรับคุณวุฒิการศึกษาเป็นอุปสรรคของการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ และความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา (Unesco, 1982 a) ดังนั้น ตั้งแต่ปี 1970 เป็นต้นมา ประเทศสมาชิกของยูเนสโกได้มี

การพิจารณาร่วมกันถึงแนวทางในการปรับปรุงวิธีการเข้าสู่ระบบการศึกษาของประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งการรับรองคุณวุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรและปริญญาของประเทศนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากประเทศที่มีผู้ย้ายถิ่นเข้า มาตราการในการยอมรับคุณวุฒิการศึกษาของประเทศอื่นมีสองวิธี คือ การทำสนธิสัญญาร่วมกัน (conventions) และการให้ข้อเสนอแนะ (recommendations) สนธิสัญญาเป็นการผูกพันทางกฎหมาย เครื่องมือทางการเมืองและการทูต ประเทศที่ให้สัตยาบันกับสนธิสัญญาแล้วจะเป็นการผูกมัดให้ดำเนินการตามข้อตกลงในสนธิสัญญา ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามข้อตกลงได้ ก็สามารถนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของ คณะกรรมการระหว่างประเทศ สำหรับข้อเสนอแนะ (recommendations) นั้นจะเป็นการเสนอ หลักการที่ประเทศต่าง ๆ ควรจะพยายามดำเนินการให้สามารถรับรองคุณวุฒิการศึกษาจากประเทศอื่น ปัจจุบันมีสนธิสัญญาการรับรองคุณวุฒิการศึกษาของประเทศสมาชิกยูเนสโกในภูมิภาคต่าง ๆ รวม 6 สนธิสัญญา ซึ่งครอบคลุมภูมิภาคต่อไปนี้ อัฟริกา (Africa) รัฐอาหรับ (the Arab States) เอเชียและแปซิฟิก (Asia and the Pacific) ยุโรป (Europe) ลาตินอเมริกาและแคริบเบียน (Latin America and Caribbean) อาหรับและประเทศต่าง ๆ ของยุโรปแถบเมดิเตอร์เรเนียน (the Arab and the European States Bordering on the Mediterranean) ประเทศสมาชิกของยูเนสโกที่มีได้อยู่ใน ภูมิภาคดังกล่าวสามารถที่จะให้สัตยาบันสนธิสัญญาใดสนธิสัญญาหนึ่งได้ เช่น ประเทศออสเตรเลีย ได้ให้สัตยาบันสนธิสัญญาการรับรองคุณวุฒิการศึกษาจากภูมิภาคยุโรป (CICIC, 1995) แต่แม้จะมี สนธิสัญญาการรับรองคุณวุฒิการศึกษาซึ่งกันและกันก็ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ ประเทศ คู่สัญญาส่วนใหญ่มักจะไม่ปฏิบัติตามสนธิสัญญา ประเทศที่รับผู้ย้ายถิ่นเข้าจะเป็นผู้พิจารณาคุณวุฒิ นั้นฝ่ายเดียว จากประสบการณ์ในอดีตชี้ให้เห็นว่าการยอมรับคุณวุฒิการศึกษาซึ่งกันและกันเป็นการ ตกลงร่วมกันโดยผู้เชี่ยวชาญด้านกิจการต่างประเทศ หรือด้วยเหตุผลทางการเมืองมากกว่าที่จะทำ ตามสนธิสัญญา (Unesco, 1982b) สำหรับประเทศไทยเคยลงนามในสนธิสัญญาการรับรองคุณวุฒิ การศึกษาของประเทศในเอเชียและแปซิฟิกเมื่อปี พ.ศ. 2526 แต่จนกระทั่งปัจจุบันยังไม่ได้ให้ สัตยาบันกับสนธิสัญญาการรับรองคุณวุฒิการศึกษาดังกล่าว (Unesco, 1995)

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และวัฒนธรรม รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ของประชาคมโลกเป็นไป อย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงนี้ย่อมมีผลกระทบต่ออุดมศึกษา ทำให้อุดมศึกษาต้องพยายาม ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม และอยู่ในสถานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้ด้วย ในปี 1995 ยูเนสโก ได้กำหนดแนวทางการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 3 ประการ คือการสร้างความสัมพันธ์ของ อุดมศึกษากับปัญหา (relevance) การปรับคุณภาพ (quality) และการพัฒนาความเป็นนานาชาติ (internationalization) ของอุดมศึกษา (ทองอินทร์ วงศ์โสธร, 2539) จากการศึกษาวิจัยเชิง นโยบายเพื่อประกอบการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว (พ.ศ. 2533-2547) ของทบวง มหาวิทยาลัย (2533ก) พบว่าแนวโน้มสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีและ

สภาพแวดล้อมบ่งชี้ว่า ในช่วง พ.ศ. 2533-2547 ประเทศไทยจะผูกโยงกับประชาคมนานาชาติ เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ภารกิจหลักทุกประการของอุดมศึกษาไทยในประชาคมโลก ความเป็นนานาชาติ ของการศึกษาทุกระดับมีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องสามารถ ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้มากกว่าและจะต้องผลิตบัณฑิตที่มีความหลากหลายใน วิชาการและวัฒนธรรมเพื่อให้มีความรู้และความสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก (Srisa-an, 1995) กิจกรรมและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยที่จะนำไปสู่บทบาทของนานาชาติ (internationalization) อาจแยกได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การจัดหลักสูตรให้เป็นนานาชาติ (internationalization the curriculum) การจัดกิจกรรมให้เป็นนานาชาติ (internationalizing the activities) และการจัดมหาวิทยาลัยหรือสถาบันให้เป็นนานาชาติ (internationalizing the institution) การจัดหลักสูตรให้เป็นนานาชาติเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างความเป็นนานาชาติของ มหาวิทยาลัย เพราะหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของมหาวิทยาลัย ถ้าสามารถจัดหลักสูตรให้เหมาะสม ได้ จะทำให้ได้บัณฑิตที่เหมาะสมมีบทบาทต่อสังคมและต่อโลกอย่างเหมาะสม นอกจากการจัด หลักสูตรแล้วที่สำคัญควบคู่กันไปด้วยคือ กิจกรรมนานาชาติ ซึ่งอาจดำเนินการได้รูปแบบต่างๆ เช่น การ ส่งเสริมและเปิดรับนักศึกษาจากต่างชาติให้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย การส่งนักศึกษาของเราไปเรียน ต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา/อาจารย์ เป็นต้น สำหรับการจัดมหาวิทยาลัยหรือสถาบันให้ ความเป็นนานาชาตินั้นหมายถึงการจัดระบบบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานในระบบนานาชาติ เพื่อ เป็นแรงกระตุ้นหนุนให้เกิดหลักสูตรและกิจกรรมเพื่อความเป็นนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์ เช่น ระบบ บริหารจะต้องมีความยืดหยุ่น ยอมรับข้อจำกัดและอนุโลมตามความจำเป็น มีความคล่องตัว รวดเร็ว ไม่ต้องรอกการตัดสินใจในเวลาที่ยืดเยื้อ มีการจัดระบบสนับสนุนกว้างขวางหลากหลาย พร้อม เพียงพอ และเหมาะสม (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2535) ปัจจุบันความร่วมมือระหว่างนานาชาติและการ แลกเปลี่ยนระหว่างระบบการศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ทำให้มีการเรียกร้องให้มีทัศนคติที่ยืดหยุ่นมาก ขึ้นในการรับรองคุณวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศ (Kouwenaar, 1994)

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของ ทบวงมหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2535) ได้กำหนดแนวนโยบายและมาตรการซึ่งส่งเสริมความเป็น นานาชาติของอุดมศึกษาไว้ชัดเจน ดังนี้

นโยบาย ปรับปรุงระบบอุดมศึกษาให้ส่งเสริมบทบาทของประเทศที่เพิ่มขึ้น ด้านการเมือง และเศรษฐกิจในประชาคมโลก

มาตรการ

- (1) สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับ ประเทศและกลุ่มประเทศที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและ การเมือง เช่น ประเทศเพื่อนบ้าน อินโดจีน ประชาคม เอเชีย และแปซิฟิก ประชาคมยุโรป และยุโรปตะวันออก

- (2) สนับสนุนการจัดหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทยที่เอื้อให้คนต่างวัฒนธรรมเข้าศึกษาได้
- (3) สนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศ เช่น โครงการความร่วมมือด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัยและฝึกอบรม โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและนักวิชาการ

ในการประชุมเรื่องความเป็นนานาชาติของการอุดมศึกษาไทย (Internationalization of Thai Higher Education) ปี พ.ศ. 2534 (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2534) ได้มีข้อเสนอแนะว่า ในระยะยาวควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาต่างประเทศเข้ามาเรียนในประเทศไทยมากขึ้น

จากการศึกษาของ ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2539) พบว่าในช่วงต้นแผนพัฒนาอุดมศึกษา ระยะที่ 7 คือ ปี 2535-2537 นักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านในแถบอินโดจีนที่เข้ามาเรียนระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในประเทศไทยมีแนวโน้มมากขึ้น มีนักศึกษาจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเข้าศึกษาในประเทศไทยมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ พม่า

อันดับ	ประเทศ	2535	2536	2537	รวม
1	ลาว	30	47	70	147
2	พม่า	29	31	51	111
3	เวียดนาม	8	20	26	54
4	กัมพูชา	6	6	13	25

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ของทบวงมหาวิทยาลัย (2539) ได้กำหนดให้การพัฒนาอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาอุดมศึกษาของประเทศ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

- (1) ยกมาตรฐานการอุดมศึกษาไทยให้มีความเป็นนานาชาติ
- (2) พัฒนากำลังคนของประเทศให้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีศักยภาพเพียงพอที่จะดำรงชีวิตอยู่และแข่งขันได้ในประชาคมโลก
- (3) ริเริ่มบทบาทของความเป็นผู้นำในประชาคมภูมิภาคด้วยความเป็นเลิศแห่งองค์ความรู้

โดยมีกลยุทธ์และมาตรการสำหรับการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการอย่างชัดเจน เช่น ให้มีการเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ สนับสนุนให้มีความร่วมมือกับต่างประเทศในการจัดหลักสูตร/สถาบันนานาชาติให้มาก

ชั้น สนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินงานเครือข่ายหรือศูนย์วิชาการระหว่างประเทศหรือภูมิภาค ในสถาบันอุดมศึกษาของไทย สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยมีบทบาทในการร่วมมือพัฒนา การศึกษาของประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น เป็นต้น

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2539) ได้กล่าวถึง วิสัยทัศน์ ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) เกี่ยวกับลักษณะของการอุดมศึกษาของไทยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก ดังนี้

- (1) จำนวนนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของไทย ทั้งของรัฐและเอกชน ทั้งในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่น ๆ จะมีจำนวนนักศึกษานานาชาติประมาณ 3,000 คนต่อปี
- (2) มหาวิทยาลัยของไทยจะมีนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าเรียนมากขึ้น
- (3) บัณฑิตศึกษาของไทยมีศักยภาพในการเอื้ออำนวยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่อประเทศเพื่อนบ้าน

นอกจากแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้กำหนดนโยบายและมาตรการส่งเสริมความเป็นนานาชาติของอุดมศึกษาไทยไว้อย่างชัดเจนว่า จะสนับสนุนการจัดหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทยที่เอื้อให้คนต่างชาติเข้ามาศึกษา และริเริ่มบทบาทความเป็นผู้นำในประชาคมภูมิภาคด้วยความเป็นเลิศแห่งองค์ความรู้แล้ว จากคำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาของคณะรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านบริการการศึกษานานาชาติไว้ว่า "กำหนดนโยบาย เป้าหมาย สนับสนุนส่งเสริมการศึกษานานาชาติ รวมทั้งการประสานงานระหว่างสถาบันการศึกษาของไทยกับสถาบันในต่างประเทศและสร้างระบบอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษานานาชาติที่เข้าศึกษาในสถาบันในประเทศ" (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2540 หน้า 25)

หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน เช่น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สภาคอมไทยและแนวการศึกษาต่อต่างประเทศ ได้จัดทำเอกสารข้อมูลแนะนำนักศึกษาไทยไปศึกษาต่อต่างประเทศให้ได้ทราบข้อมูลว่า ถ้าต้องการไปศึกษาต่างประเทศ ประเทศนั้น ๆ จะรับตนเข้าเรียนระดับใด แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีหน่วยงานใดในประเทศไทยที่จัดทำเอกสารในทำนองเดียวกันที่จะแนะนำนักศึกษาต่างชาติให้ได้ทราบว่า ถ้าเขาสนใจจะเข้าเรียนสถาบันการศึกษาในประเทศไทย คุณวุฒิการศึกษาที่เขามีอยู่จะมีสิทธิสมัครเข้าเรียนต่อในระดับใด ทั้งนี้คงเป็นเพราะการเทียบคุณวุฒิของประเทศไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นการเทียบคุณวุฒิเป็นรายบุคคลเมื่อมีการร้องขอ ยังขาดหลักเกณฑ์ วิธีการที่แน่นอนชัดเจน และบางครั้งต้องใช้ระยะเวลานานมาก

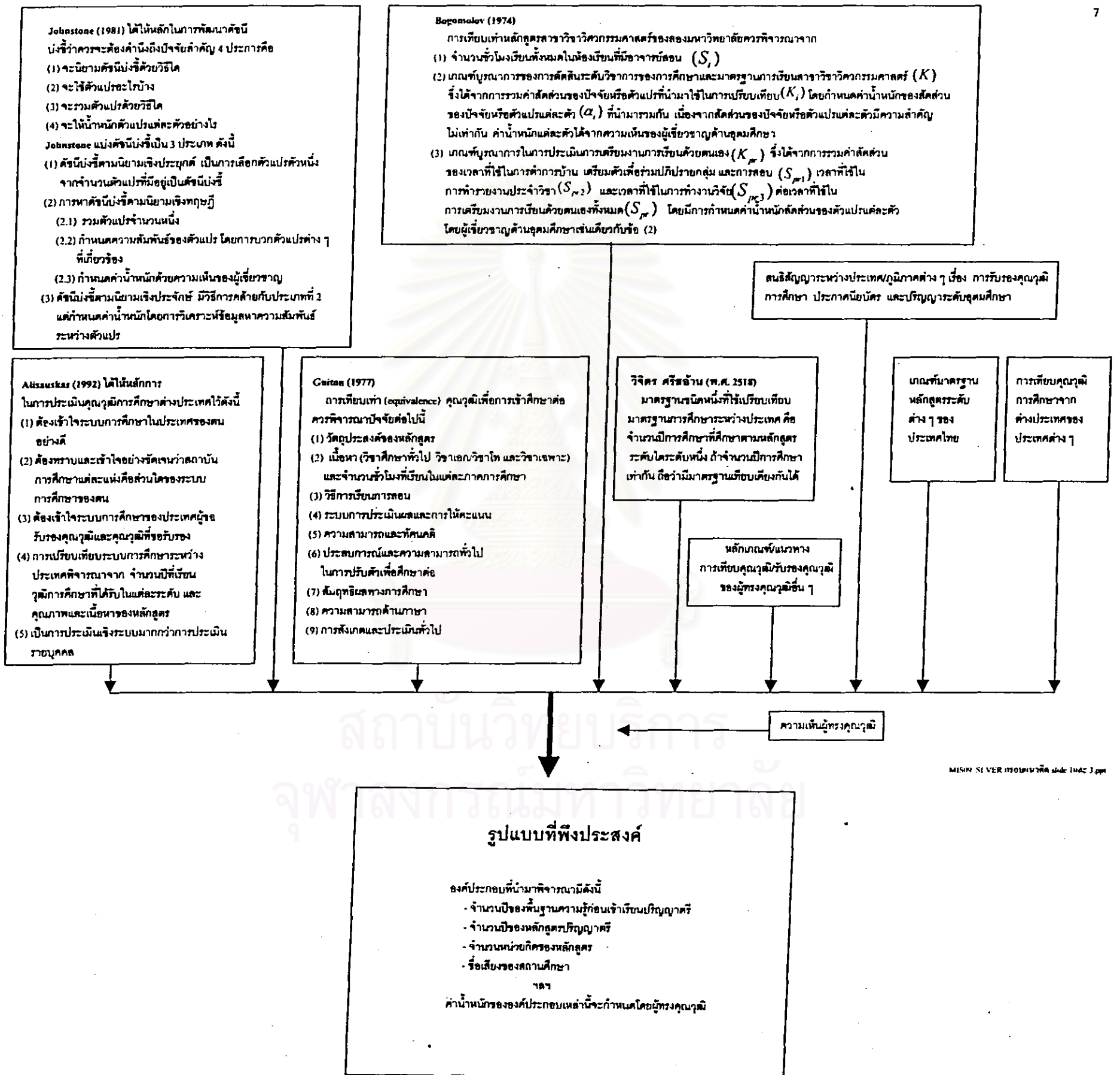
ดังนั้น เพื่อส่งเสริมระบบอุดมศึกษาไทยในการดึงดูดให้นักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาศึกษาในประเทศไทยมากขึ้น และส่งเสริมให้การศึกษาเป็นสินค้าเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยในอนาคต การเทียบคุณวุฒิการศึกษาหรือการรับรองคุณวุฒิของนักศึกษา จากประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรกของการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษา (Dalichow, 1992) ต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นระบบที่เอื้อหรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ต้องการจะเข้ามาศึกษาในประเทศไทย เพื่อสนับสนุนให้นโยบายด้านความเป็นนานาชาติของอุดมศึกษาไทยเป็นไปตามเป้าหมาย โดยการจัดให้มีการรับรองปริญญาจากต่างประเทศเชิงระบบแทนการพิจารณาเป็นรายบุคคลเมื่อมีการร้องขอ เช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการดำเนินการในเชิงรุกแทนการดำเนินการในเชิงรับ ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาและพัฒนากระบวนการรับรองปริญญาของต่างประเทศเพื่อเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของไทยในรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์

ผู้วิจัยจะนำรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้นมาทดสอบการเทียบคุณวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีของประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาวกับประเทศไทย เนื่องจากประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาวเป็นประเทศเพื่อนบ้าน ใกล้ชิด มีภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาไทยมาก นักศึกษาจากประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาวมีแนวโน้มที่จะเข้ามาศึกษาในประเทศไทยมากขึ้น ในช่วงปี 2535-2537 นักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านแถบอินโดจีนที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยมีนักศึกษาจากประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาวมากเป็นอันดับหนึ่ง (ทองอินทร์ วงศ์โสธร, 2539) นอกจากนี้ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว มีมหาวิทยาลัยแห่งชาติเพียงแห่งเดียวที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี ยังไม่มีระดับบัณฑิตศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาเทียบคุณวุฒิเพื่อการรับรองคุณวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศ
2. เพื่อสร้างรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่จะใช้ในการเทียบคุณวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศ เพื่อเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในประเทศ
3. เพื่อทดสอบเทียบคุณวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีของประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาวกับประเทศไทยด้วยรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้กำหนดกรอบการวิจัยเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ รูปแบบ ขั้นตอน วิธีการ องค์ประกอบ ฯลฯ ในการรับรองคุณวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศของผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงาน และประเทศต่างๆ ที่สามารถสืบค้นได้เท่านั้นเป็นหลัก
2. ทำการทดสอบรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้นกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาวกับประเทศไทย โดยหลักสูตรระดับปริญญาตรีทั้งหมดของมหาวิทยาลัยแห่งชาติ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว เป็นประชากรในการทดสอบ

ข้อจำกัดของการวิจัย

องค์ประกอบที่นำมาใช้ในการทดสอบรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์จะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์เท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

1. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้นเป็นรูปแบบที่ใช้ในการเทียบคุณวุฒิการศึกษาในระบบ (formal education) ไม่รวมมหาวิทยาลัยเปิด และเป็นคุณวุฒิศึกษาด้านวิชาการ (academic programs)
2. เป็นการพิจารณารับรองปริญญาในเชิงระบบมิใช่พิจารณาเป็นรายบุคคล
3. เป็นการรับรองปริญญาเพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อเท่านั้น
4. คุณวุฒิการศึกษาที่นำมาพิจารณาโดยใช้รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้นต้องเป็นคุณวุฒิของสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานหรือประกันคุณภาพจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ของประเทศที่ให้คุณวุฒินั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. องค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาเทียบคุณวุฒิ หมายถึงองค์ประกอบที่คัดเลือกจากองค์ประกอบที่รวบรวมได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ของแนวคิด หลักการ วิธีการและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรองคุณวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศของผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงาน และประเทศต่างๆ ที่สืบค้นได้ และจากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกมาอย่างเจาะจงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
2. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ หมายถึง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่แสดงในรูปของสมการทางคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีของ Johnstone (1981)

3. ค่าดัชนีบ่งชี้ (Indicator) ของการตัดสินระดับคุณวุฒิ หมายถึง ค่าที่ได้จากการแทนค่าองค์ประกอบหรือ ค่าองค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละตัวของคุณวุฒิการศึกษาของประเทศที่ต้องการศึกษาในรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้น

4. การเทียบคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีของต่างประเทศเพื่อเข้าศึกษาระดับปริญญาโทในประเทศ คือการเปรียบเทียบค่าดัชนีบ่งชี้ของการตัดสินคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของต่างประเทศกับค่าดัชนีบ่งชี้ของการตัดสินคุณวุฒิระดับปริญญาตรีในประเทศ ดังนี้

4.1 ถ้าค่าดัชนีบ่งชี้ของการตัดสินคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของต่างประเทศเท่ากับหรือมากกว่าค่าดัชนีบ่งชี้ของการตัดสินคุณวุฒิระดับปริญญาตรีในประเทศ จะถือว่าคุณวุฒิดังกล่าวของต่างประเทศเทียบได้กับคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศ ผู้สำเร็จการศึกษาคุณวุฒิดังกล่าวจากต่างประเทศมีสิทธิ์สมัครเข้าเรียนระดับปริญญาโทในประเทศได้

4.2 ถ้าค่าดัชนีบ่งชี้ของการตัดสินคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีของต่างประเทศ น้อยกว่าค่าดัชนีบ่งชี้ของการตัดสินคุณวุฒิระดับปริญญาตรีในประเทศ แต่ไม่น้อยกว่าค่าที่ผู้ทรงคุณวุฒิกำหนด จะถือว่าคุณวุฒิดังกล่าวของต่างประเทศเทียบได้กับคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศ ผู้สำเร็จการศึกษาคุณวุฒิดังกล่าวจากต่างประเทศมีสิทธิ์สมัครเข้าเรียนปริญญาโทในประเทศได้

4.3 ถ้าค่าดัชนีบ่งชี้ของการตัดสินคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีของต่างประเทศน้อยกว่าค่าที่ผู้ทรงคุณวุฒิกำหนด จะถือว่าคุณวุฒิดังกล่าวของต่างประเทศไม่สามารถเทียบได้กับ คุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศ ผู้สำเร็จการศึกษาคุณวุฒิการศึกษาดังกล่าวจากต่างประเทศ จะมีสิทธิ์สมัครเข้าเรียนปริญญาโทในประเทศหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยอาจรับเข้าเรียนโดยมีเงื่อนไข เช่น กำหนดให้ต้องเรียนวิชาเพื่อปรับพื้นฐาน เป็นต้น

5. การรับรองปริญญา (degree recognition) หมายถึงการยอมรับว่าคุณวุฒิการศึกษาของต่างประเทศเทียบได้กับคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศโดยพิจารณาจากค่าดัชนีบ่งชี้ของการตัดสินคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีของประเทศทั้งสองตามหลักเกณฑ์การเทียบในข้อ 4

6. การทดสอบ หมายถึง การนำรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้นมาใช้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ของประเทศที่ศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การพัฒนาดัชนีบ่งชี้ (indicator) เพื่อการตัดสินคุณวุฒิระดับปริญญาตรีนี้จะ เป็นพื้นฐานในการพัฒนาไปสู่การสร้างทฤษฎีที่จะใช้ตัดสินระดับคุณวุฒิการศึกษาเพื่อให้การรับรอง

คุณวุฒิต่างประเทศ

2. การพัฒนาค่าดัชนีบ่งชี้ระดับการศึกษานี้จะนำไปสู่การพัฒนาดัชนีบ่งชี้ทางการศึกษาเรื่องอื่น ๆ กว้างขวางขึ้น

3. การศึกษาได้ทำการทดสอบการเทียบคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาวกับประเทศไทย ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยสามารถใช้รายงานฉบับนี้เป็นแนวทางในการรับนักศึกษา และเตรียมการจัดการศึกษาเพื่อรองรับนักศึกษาจากประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ซึ่งยังไม่มีบัณฑิตศึกษา และจะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาจากประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาวที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในประเทศไทย นอกจากนี้ ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์ในการเทียบโอนรายวิชาหรือเทียบโอนหน่วยกิต รวมทั้งการเจรจาความร่วมมือในการลงทะเบียนเรียนข้ามประเทศ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

4. สามารถนำรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้นไปขยายผลในการเทียบคุณวุฒิกับประเทศอื่น ๆ ทำนองเดียวกับที่ได้ทำการทดสอบเทียบคุณวุฒิของประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว กับประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงานใหญ่ ๆ 4 ขั้นตอนคือ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ และการทดสอบรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ รูปแบบ ขั้นตอน วิธีการ องค์ประกอบ ฯลฯ ในการรับรองคุณวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศของผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงาน และประเทศต่าง ๆ รวมทั้งระบบการศึกษาประเทศต่าง ๆ จากสื่อต่าง ๆ เช่น วารสาร สิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่ในอินเทอร์เน็ตและรายงานการวิจัย เป็นต้น

1.2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบการศึกษาของประเทศไทย

1.3 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบการศึกษาของประเทศไทย สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว โดยการเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูล ณ กระทรวงการศึกษาลาว และมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

1.4 ออกแบบสอบถามสำหรับใช้รวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ ข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และข้อมูลเชิงปริมาณใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าดัชนีบ่งชี้ตามแนวคิดของจอห์นสโตน

3. การสร้างรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์

3.1 สร้างรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์เพื่อใช้ในการรับรองปริญญาตามทฤษฎีของ Johnstone (1981) โดยใช้องค์ประกอบต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์

3.2 ขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่เลือกอย่างเจาะจงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในข้อ (1.4)

3.3 นำเสนอรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่ได้

4. ทดสอบรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์

4.1 นำรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้นมาใช้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ของประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว และข้อมูลของประเทศไทย

4.2 สรุปผลของการทดสอบ

4.3 เสนอทางเลือกของรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่จะนำไปใช้ในการรับรองปริญญา

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

ขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย มีลำดับดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ
2. ขั้นตอนการสร้างรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์
3. ขั้นตอนการทดสอบรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้น
4. ขั้นตอนสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย